

MM:s Fritänkarpris 2009 till Mona Nilsson

Miljömagasinets Fritänkarpris 2009 går till miljöekonomen och journalisten **Mona Nilsson**. **Själv drabbad av känslighet för mobilstrålning driver hon ett envetet arbete för att väcka medvetenhet om frågan.**

När och hur väcktes ditt engagemang kring mobilstrålning och elkänslighet?

Det var år 2002 i samband med 3G-utbyggnaden. Vi skulle som markägare yttra oss över en ansökan om en 3G-mast. Eftersom jag då inte visste vad det innebar började jag forska om ämnet och blev snart förfärad över vad jag upptäckte.

Det stod klart på ett tidigt stadium att den information som myndigheter, industri och regering tillsammans spred, att mobilstrålning inte innebar några risker, var falsk och grovt vilseledande. Det fanns allt för mycket forskning publicerad, som man försökte hävda inte fanns, allt för många kritiska vetenskapsmän, som man också försökte hävda inte fanns.

Dessutom vittnade alltför många människor redan samstämmigt och oberoende av varandra om svåra skador och hälsobesvär av strålningen. En del av dem har även arbetat inom telekomindustrin och på andra storföretag: Ericsson, Telia, Alfa Laval, Gambro, och har haft kvalificerade utbildningar och höga positioner inom företagen.

Det som oroar mig är det stora mörkertalet av drabbade, som jag befärar är enormt och kommer att växa lavinartat om inte utvecklingen vänds: de som får cancer, Alzheimers, de "utbrända", de deprimerade, de som lider av sköldkörtelsjukdomar, beteendestörningar och allergier med mera.

Vad vill du uppnå med ditt arbete?

Jag vill att människor ska ha rätt att veta. Så som utvecklingen ser ut just nu marscherar samhället i rask takt med skyggglappar för ögonen och öronproppar i öronen mot en avgrund. Vi ser redan tecken på att miljön skadas svårt. Träden dör. Småfågeln är borta ur städerna. Sjöfågeln försvinner i rask takt, dör en långsam förlamningsdöd och kan inte få ungar.

Mängder av människor vittnar om svåra symtom och skador, ett okänt antal lever som flyktingar, andra försöker skydda sig så gott det går. Många dör redan och kommer att dö i hjärttumörer och andra cancersjukdomar av den allt intensivare mobilanvändningen.

Den katastrof som pågår inför öppen ridå, har sammanfallit med utbygganden av de trådlösa kommunikationssystemen. Samtidigt blundar ansvariga och påstår att inga risker setts.

Förhoppningen är att allt fler människor förstår att de är lurade, att de måste handla för att vinna tillbaka demokratin, makten över sina liv och sin hälsa, sina grundläggande mänskliga rättigheter.

Var finns det största motståndet?

Ledande media har det största ansvaret för den katastrof som nu pågår. Om de ledande me-

dierna hade skött sin uppgift att granska makten, beskrivit de många mänskliga tragedierna, avslöjat lögnerna, hade det satt i gång en samhällsdebatt. Ansvariga politiker hade tvingats börja agera. Strålsäkerhetsmyndigheten och Socialstyrelsens



Mona Nilsson är själv känslig för mobilstrålning.

tjänstemän hade inte kunnat fortsätta att sprida lögnerna och vilseledningar. Samhället hade helt enkelt fungerat mer demokratiskt och den pågående katastrofen hade inte inträffat.

Men journalister inom ledande media, såväl privat som public service, verkar inte ha förmåga att se igenom det manipulativa spel som pågår med forskning och med experter i mobilstrålningsfrågan. Eller så är de bakbundna av krav från ledningen – vad vet jag.

Exempelvis har jag aldrig, förutom i utländsk press, någonsin hittills sett eller hört någon peka på de enorma belopp som står på spel om en cancerrisk skulle bli allmänt accepterad och ställa frågan om det kan ha en inverkan på forskningsresultat som inte visar risker eller experters bedömningar.

Hur får du inspiration/kraft att jobba vidare?

Dels är det en ilska över all den falska information som sprids, som lurar människor att inte vara medvetna om de risker de utsätts och har utsatts för.

Det är ett inneboende rättspatos: jag tycker illa om lögnerna och maktmissbruk, jag avskyr brott mot grundläggande mänskliga rättigheter.

Sedan vill jag att barnen ska ha en framtid. Det är förstås en besvikelse att media och ansvariga hittills ryckt på axlarna, trots att jag redovisat allvarliga felaktigheter och lögnerna. Och det är deprimerande att möta de mänskliga tragedier jag mött.

Samtidigt får jag positiv feedback från människor som är mycket tacksamma för det arbete jag gör. Den kunskap jag samlat på mig under sju år kräver också förvaltning. Den måste spridas vidare och komma till nytta.

Jag tror att jag kan bidra till en förändring. Gandhi sade: Genom historien har sanningen alltid segrat till slut. Tänk på det, alltid, när det känns hopplöst.

Vad arbetar du med just nu?

Min andra bok som tyvärr är kraftigt försenad som handlar just om spelet bakom den trådlösa tekniken. Om industris strategier, forskningsmanipulationen och expertmonopolet.

Dessutom gör jag nu en kortbok som på få sidor ger en överblick i frågan. Dessutom håller jag föredrag runt om i landet om frågan. Självfallet kommer jag att fortsätta att skriva artiklar för Miljömagasinet.

Hur ser du på framtiden?

Jag har en positiv framtidssyn, trots att det ser mörkt ut just nu. Jag tror att det enbart är en tidsfråga innan telekombubblan spricker. Och det ser ut som om den är på god väg i Frankrike, där en boll är satt i rullning. Verkligheten kommer alltid ifatt de som manipulerar och ljuger. Samhället går inte omkull för att Ericssons, Telias och Tele2:s aktiekurser faller och bolagen får betala enorma skadestånd eller till och med går i konkurs.

I stället kommer andra företag att växa fram, som inte skadar miljön och människorna, och som ger många människor arbete och staten får sina skatteintäkter. Människor blir mindre sjuka och miljön mår bättre. Människan drar även lärdom så att misstagen som begås här och nu aldrig mer får upprepas. Vi kommer att värdera hälsa och liv, en frisk miljö, mer än pengar och materiella ting.

MM

FAKTA: MONA NILSSON

Mona Nilsson är miljöekonom och journalist. Hon har bevakat frågan om risker med trådlös kommunikation, mobilstrålning, sedan 2002. Hon skriver i Miljömagasinet, och hennes första bok *Spelet om 3G – fakta och desinformation i det trådlösa samhället* kom ut 2005.

Mona Nilsson har deltagit i debatter i såväl Radio som TV och håller även regelbundet föredrag om frågan.

Konstnårsinkomsten slopas

462 miljoner kronor avsätts till en ny pensionsmyndighet vid årsskiftet och den livslånga inkomstgaranti för kulturarbetare tas bort, enligt budgeten som regeringen presenterade på måndagen.

Regeringen tar bort den livslånga inkomstgaranti på 214 000 kronor om året som särskilt utvalda kulturarbetare kan få. Samtidigt blir Skåne den första region i landet som själv får bestämma hur statliga kulturpengar ska fördelas 2010, skriver Svenska Dagbladet.

Inkomstgarantin har funnits i 30 år och kan ges till kulturarbetare som bedöms som särskilt betydelsefulla för svenskt kulturliv. Egna inkomster räknas av

från maxbeloppet. Bland de 157 kulturarbetare som i dag omfattas av garantin finns författaren Jan Myrdal, filmmakaren Maj Wechseltmann, konstnären Lena Cronqvist, formgivaren Jonas Bohlin och clownen Manne af Klintberg. Dessa behåller sin inkomstgaranti, men inga nya namn kommer till från 2010. I stället går 1,5 miljoner kronor per år till nya stipendier.

En ny pensionsmyndighet ersätter dagens system med en speciell premiepensionsmyndighet och vanliga pensionsutbetalningar via Försäkringskassan. Den nya myndigheten ska ledas av generaldirektör Katrin Westling Palm och landshövding Bo Könberg som blir styrelseordförande.

Detta ska enligt socialförsäkringsminister Christina Hus-



Foto: manegen.org

Clownen Manne är innehavare av statlig inkomstgaranti för konstnärer.

mark (M) leda till billigare administration och bättre service.

TT

Pjäsa på kurdiska sätts upp i Turkiet

En statlig teater i Turkiet kommer för första gången att sätta upp en pjäs som delvis spelas på det en gång förbjudna kurdiska språket. Det är ett steg på regeringens inslagna väg för att tillgodose den kurdiska minoritetens rättigheter – ett av kriterierna för ett EU-medlemskap. Pjäsen *Levande död*, som handlar om hedersmord på kvinnor, sätts upp i Diyarbakir den 1 oktober. Diyarbakir är den största staden i det huvudsakligen kurdiska sydöstra Turkiet.

Premiärminister Recep Tayyip Erdogan har lovat utvidga den kurdiska minoritetens politiska och kulturella rättigheter genom ett regeringsstött initiativ som syftar till att avsluta den kurdiska separatistgerillans 25 år gamla väpnade konflikt. Konflikten har krävt över 40 000 dödsoffer.

Det kurdiska språket, som är besläktat med persiska, var förbjudet i Turkiet fram till 1991.

TT-Reuters

Mary i PP&M död

Mary Travers från Peter, Paul and Mary har dött efter en lång tid med leukemi, säger hennes agent. Hon avled i onsdags 72 år gammal på sjukhus i Danbury i Connecticut.

PP&M hade sin rötter i amerikansk folkmusik. Storhetstiden inföll på 1960-talet. Trion blev berömd för sina melodiska, flerstämmiga sångarrangemang, till exempel av Puff the Magic Dragon, If I Had a Hammer och Blowin' in the Wind och Where Have All the Flowers Gone. På repertoaren fanns både eget material och låtar av Bob Dylan, Pete Seeger och Tom Paxton. Noël Paul Stookey och Peter Yarrow var de andra namnen bredvid Mary Travers.

TT-AFP